

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки та фінансів

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
та індивідуальні завдання для самостійної роботи
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня

з дисципліни	<u><i>«Економіка освітньої сфери»</i></u>
галузі знань	<u><i>01 «Освіта/ Педагогіка»</i></u>
спеціальність	<u><i>015 «Професійна освіта (Економіка)»</i></u>
освітньо-професійна програма	<u><i>«Професійна освіта (Економіка)»</i></u>

Методичні рекомендації та індивідуальні завдання для самостійної роботи з дисципліни «Економіка освітньої сфери» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» зі спеціальності 015 «Професійна освіта (Економіка)» за освітньо-професійною програмою 015 «Професійна освіта (Економіка)». - Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2019. - 8 с.

Укладач: Повод Т.М., к.е.н., доцент

Рецензент: к.е.н., доцент Адвокатова Н.О.

ЗАТВЕРДЖЕНО: на засіданні кафедри економіки та фінансів

Протокол № 1 від 27.08.2019 р.

ВСТУП

Освіта як основа соціального, політичного, економічного, духовного та культурного розвитку суспільства проголошена державним пріоритетом. Як державний і громадський інститут вона передбачає відповідальність держави і суспільства за стан її функціонування. З одного боку, це зумовлюється тим, що система освіти виступає механізмом самоорганізації, що забезпечує життєдіяльність соціальної системи, змінюючи спосіб трансляції інформації, соціального досвіду, культури й цінностей, впливає на розвиток соціуму.

Освіта стає головним засобом соціальних змін без порушення структури економічного фундаменту. Інвестиції в освіту стають важливим чинником економічного і соціального прогресу (існує пряма залежність між рівнем освіти та продуктивністю праці людини).

Мета - засвоєння теоретико-методичних основ економіки освітньої сфери та її функцій і механізмів, основам аналізу освітньої сфери, міжнародними економічними дослідженнями якості освіти, формування практичних навичок управління освітньою сферою, останніми тенденціями економіки та управління освітньою сферою та реформам в Україні та інших країнах. Навчитися складати аналітичні документи з аналізу освітньої сфери, спрямовані на розвиток і забезпечення змін в освіті.

Завдання - вивчення сутності, цілей та функцій економіки освітньої сфери, основ економічного аналізу освітньої сфери, освоєння систематичних знань про організацію та управління у сфері освіти та сформувані у здобувачів освіти уявлення про економіку та управління освітньою сферою, операційні уміння такого управління на основі розв'язання конкретних ситуацій в нашій країні.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачи вищої освіти оволодіють загальними компетенціями:

- здатність до пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел;
- здатність розробляти та управляти проектами;

фаховими компетенціями:

- здатність застосовувати нові підходи до аналізу, прогнозування, критичного осмислення проблем у професійній діяльності та прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах;
- здатність управляти стратегічним розвитком команди у здійсненні професійної діяльності;

- здатність викладати та використовувати сучасні інформаційні технології та економіко-математичні методи і моделі для рішення експериментальних і практичних завдань, економічного управління діяльністю підприємства, дослідження економічних і соціальних процесів;
- здатність використовувати знання, уміння і навички в галузі теорії і практики викладання економіки;
- здатність застосовувати у викладацькій діяльності наукові підходи до формування та обґрунтування ефективних стратегій в економіці;
- здатність до професійної комунікації в сфері педагогіки та економіки;

а також отримують програмні результати навчання:

- уміти використовувати економічні результати у професійній діяльності;
- вибирати і використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій у педагогічній та економічній діяльності;
- знати та розуміти фундаментальні та прикладні аспекти наук про освіту та економіку;
- визначати, критично оцінювати ключові тренди соціально-економічного розвитку галузі освіти відповідно до спеціалізації;
- оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень;
- знати принципи управління персоналом та ресурсами, основні підходи до прийняття рішень й упровадження сучасних систем освіти у професійній діяльності відповідно до спеціалізації в умовах глобалізаційних процесів;
- організовувати розробку та проведення проектів в освітній сфері за спеціалізацією економіка із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та забезпечення.

Міждисциплінарні зв'язки. У межах дисципліни “Економіка освітньої сфери” здобувачі вищої освіти отримують інформацію, необхідну для розуміння доцільності аналізу освітньої сфери, а також для аналізу діяльності Міністерства освіти і науки України та місцевих управлінь освіти.

Дисципліна “Економіка освітньої сфери” дозволяє доповнити знання з дисциплін: "Державна освітня політика", "Управління навчальним закладом", "Філософія освіти", "Планування і організація навчального процесу", "Державні стандарти освіти й освітнє законодавство".

Навчальний курс дисципліни "Економіка освітньої сфери " містить вісім тем загальною кількістю годин – 90, 3 кредитів ЄКТС.

Самостійна робота

Обов'язкова самостійна робота студентів передбачає самостійне вивчення окремих теоретичних питань тем дисципліни, а для студентів ЗФН ще й написання і захист контрольної роботи.

Обов'язкова самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		для ДФН	для ЗФН
1	Тема 1. ОСВІТА ЯК СФЕРА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: - Результати освітньої діяльності та їх економічна природа; - Форми реалізації освітніх послуг	5	5
2	Тема 2. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ОСВІТИ: - Визначення соціально-економічної ефективності освіти	5	5
3	Тема 3. ФІНАНСУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ СФЕРИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ: - Механізм державного фінансування освіти; - Диверсифікація джерел фінансування освіти	10	10
4	Тема 4. ОСВІТА В ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ. УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ: - Суб'єкти управління міжнародним співробітництвом у галузі освіти; - Міжнародні організації, освітні проекти і програми; Міжнародні джерела економічних та соціальних індикаторів, освітні індикатори; - Останні тенденції розвитку освітньої сфери та реформи в освіті в різних країнах світу	10	10
5	Тема 5. ОСВІТНЯ СФЕРА: ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ: - Державне регулювання освітньої діяльності	10	12
6	Тема 6. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ: - Тенденції змін у державному управлінні освітою; - Законодавче і нормативне забезпечення функціонування і розвитку освіти	10	10
7	Тема 7. СИСТЕМА ТА ПРОЦЕС УПРАВЛІННЯ ОСВІТНЬОЮ СФЕРОЮ В УКРАЇНІ: - Моделі управління освітою; - Сучасні світові тенденції упровадження освітнього менеджменту та державно-громадського управління освітою; - Інформаційно-аналітична робота в освіті	10	10
8	Тема 8. ПРИНЦИПИ ТА МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНЬОЮ СФЕРОЮ: - Адміністративні методи управління освітою; - Соціально-психологічні методи; - Економічні методи; - Правові форми вираження методів управління	10	10
9	Захист контрольної роботи для ЗФН	-	2
Разом		70	74

Вибіркові види самостійної та індивідуальної роботи

Види самостійної та індивідуальної роботи	Рекомендована література	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів
- активна робота під час лекцій, практичних занять, консультацій				10
- участь у конференціях, олімпіадах з дисципліни	Наукові видання, публікації, інформація про діяльність конкретних підприємств	протягом семестру	публікація статті, тез доповіді на всеукраїнських / міжнародних конференціях	10
- підготовка статті, роботи на конкурс			10	
Всього балів за вибіркові види самостійної та індивідуальної роботи				10

ЗАПРОПОНОВАНІ ТЕМИ ДЛЯ НАПИСАННЯ КОНКУРСНИХ НАУКОВИХ РОБІТ,
СТАТЕЙ, РЕФЕРАТІВ:

1. Глобальні світові зміни, що впливають на розвиток освіти в Україні.
2. Освіта як джерело соціально-економічного і культурного розвитку суспільства і об'єкт управління.
3. Особливості та тенденції розвитку системи освіти України.
4. Державне управління освітою як галузь соціально-економічного управління і державної діяльності.
5. Сучасні світові тенденції упровадження освітнього менеджменту та державно-громадського управління освітою.
6. Економічні методи управління освітою.
7. Формування стратегії розвитку освіти.
8. Технології підготовки та впровадження стратегічних документів в освітній сфері.
9. Державне регулювання інноваційного розвитку освіти.
10. Кадрова ситуація у сфері освіти: стан і тенденції розвитку.
11. Управління міжнародною діяльністю в галузі освіти.
12. Міжнародні джерела економічних та соціальних індикаторів в освітній сфері.
13. Освітні зміни, реформи та інновації в галузі освіти.
14. Глобалізація та розвиток освіти.
15. Якість освіти та інструменти її моніторингу.
16. Останні тенденції економіки освітньої сфери та реформи в країнах східної та західної Європи.
17. Гендерні дослідження в освіті.
18. Міжнародні порівняльні дослідження як інструмент моніторингу якості освіти.
19. Реформи, спричинені фінансуванням галузі освіти.
20. Міжнародний розвиток освітньої сфери.

Рекомендована література

№ з/п	Підручники, навчальні посібники	Кількість примірників у бібліотеці або на кафедрі для базової літератури
Базова		
1	Падалка О.С., Каленюк І.С. Економіка освіти та управління: навчальний посібник. К.: Педагогічна думка, 2013. 184 с.	Електронний варіант
2	І.В.Іванюк. Освітня політика: навчальний посібник. К.: Університет економіки та права "КРОК", 2013. 172 с.	Електронний варіант
3	Крисюк С. В. Державне управління освітою : навч. посіб. К. : НАДУ, 2015. 220 с.	Електронний варіант
4	Каленюк І. С. Економіка освіти : навч. посіб. К. : Знання України, 2013. 316 с.	Електронний варіант
5	Боголіб Т. М. Фінансове забезпечення розвитку вищої освіти і науки в трансформаційний період : монографія. К.: Міленіум, 2016. 508 с.	Електронний варіант
Допоміжна		
5	Боголіб Т. Принципи управління вузом : монографія К. : Знання, КОО, 2014. 204 с.	
6	Нормативно-правові документи з питань вищої освіти /за ред. Я. Я. Болюбаша. К. : НМЦ Мінагропром, 2016. 304 с.	
7	Енциклопедія освіти. / Акад. пед. наук України. К. : Юрінком Інтер, 2017. 1040 с.	
8	Андреас Шляйхер. Економіка знань : почему образование – ключ к успеху Европы (пер. с англ. Е. Покатович). <i>Вопросы образования</i> . 2007. №1. С. 28-43.	
9	Global Education Digest 2011. Comparing education statistics across the world/ - UNESCO Institute statistics, 2011. 277 p.	
10	Human development report: 2013. New York, Oxford University Press. 2013. 216 p.	

15. Інформаційні ресурси

1. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України <http://dspace.nbuv.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRNsoc_gum/EkUk/index.html
- 3.. Державна служба статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс] /Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
5. Офіційний сайт Кабінету міністрів України [Електронний ресурс]/ Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>